

DE UNIVERSITEIT EN DE STAD

Al eeuwen zijn ze innig met elkaar verbonden: de universiteit en de stad. Toch is het heel bijzonder dat de universiteit nu haar oor te luister legt bij de inwoners van Utrecht. Een relatief nieuwe ontwikkeling, die met de UWA verder tot wasdom komt. Dr. Koen Beumer blikt terug op een verregaande geschiedenis.

Invloed van de universiteit

Overall in Utrecht vind je de invloed van de universiteit terug, tot ver in het verleden. Kijk maar naar universitaire gebouwen als de Sterrenwacht, de Universiteitsbibliotheek en het Academiegebouw. Al sinds de middeleeuwen kleuren ze het straatbeeld van Utrecht. Universitaire studenten en medewerkers nemen ondertussen actief deel aan de Utrechtse maatschappij. En ook in de Utrechtse gezondheidszorg speelt de universiteit al eeuwen een rol van betekenis.

Invloed van de stad

De stad en haar burgers hebben op hun beurt een belangrijk aandeel in de ontwikkeling van de universiteit. Van oudsher drukt de stad haar stempel op het onderwijs aan de universiteit. De behoefte aan goed opgeleide priesters en artsen bijvoorbeeld, vormde zelfs een belangrijke aanleiding voor de oprichting van de universiteit. En het eerdergenoemde Academiegebouw? Dat was een cadeau van de Utrechtse burgerij en de provincie.

Invloed op inhoud

Dat de stad ook een inhoudelijke rol speelt in het onderzoek is echter minder evident. Lange tijd koesterden wetenschappers het idee van wetenschappelijke autonomie: het idee dat zij zelf het beste kunnen bepalen welk onderzoek relevant is. Hierbij lag de nadruk vaak op fundamenteel onderzoek, waarbij overwegingen over praktisch nut slechts secundair waren. Hoewel de soep niet zo heet werd gegeten als zij werd opgediend, stond de praktijk mijlenver af van het idee dat alle inwoners van Utrecht kunnen meedenken over onderzoek.

Kantelpunt

In de afgelopen decennia is het idee van wetenschappelijke autonomie steeds meer op losse schroeven komen te staan. Het besef groeide dat wetenschappers ook maar mensen zijn, die gedreven worden door waarden en belangen die niet losstaan van de samenleving. En dat het wellicht juist goed is als de universiteit zich deels laat leiden door vragen van buitenaf. Vragen over uitdagingen die door de maatschappij belangrijk worden gevonden en waaraan de wetenschap een bijdrage kan leveren.

Geschiedenis

De Utrechtse Wetenschapsagenda kan gezien worden als een nieuwe stap in deze ontwikkeling. De agenda biedt inzicht in welke vragen Utrechters belangrijk vinden. Sommige vragen kunnen nu al beantwoord worden op basis van bestaand onderzoek. Andere vragen verdienen nader onderzoek. Hiermee verbinden we het onderzoek van de universiteit nauwer aan de interesses, waarden, en zorgen van de stad. Een interessante ontwikkeling, waarmee we hoe dan ook geschiedenis schrijven.

Dr. Koen Beumer, innovatiewetenschapper, Universiteit Utrecht

